

v založbi »Našega doma« v Mariboru, Koroška cesta 5. Naročniki »Našega doma« dobijo to knjigo za 12 Din, ostali za 25 Din. Celoletna naročnina za »Naš dom« znaša 12 Din, kdor torej naroči »Naš dom« in knjigo »Gruda umira«, dobi oboje za 24 Din, dočim stane igra sama za nenaročnike 25 Din. — Na kmetih je dandanes tako, kakor da gruda umira, vse beži od nje in oni, ki morajo še na njej ostati, delati in živeti na njej, so v velikem pomanjkanju in skrbi za bodočnost. Vendar je rešitev, da gruda, ki umira, ne umrje! Je rešitev v ljubezni do grude, v medsebojni ljubezni vseh onih, ki morajo na njej živeti. — Drama, polna dejanj, izredno vpliva na gledalce. Društva, sezite po tej tako aktualni igri! Naročila prejema uprava »Našega doma«, Maribor, Koroška cesta 5.

*

Pot okoli sveta nekdanj in danes.

Post in Gatty, ameriška letalca, sta preletela pot okoli sveta v 8 dneh, 15 urah in 51 minutah in sta dosegla s tem nov rekord. Zrakoplov »Groff Zeppelin« je rabil za isto pot 20 dni in 4 ure.

Prvič okoli sveta.

V 8 dneh, 15 urah in 51 minutah okoli sveta! Pred 440 leti je rabil Fernando de Magalhaes, največji pomorščak vseh časov, za objadranje sveta, ki je bilo prvo, 1083 dni.

Fernando de Magalhaes, rodem Portugalec, je stopil že v mladosti v službo Španije. Začetkom 16. stoletja se je zgodilo, da so se vrnil portugalski mornarji iz Indije in so prinesli seboj iz pravičnejše dežele marsikatero dragocnost. Magalhaesu, z angleškim imenom Magellanu, niso dala ta odkritja miru. Tudi on se je hotel podati na raziskovanje. Molukke (otočje) je hotel odkriti in prinesiti španskemu kralju Karlu VI. bogastvo teh bajnih otokov. Objadranje sveta, katerega je nameraval Magellan, je bila pot s popolno negotovostjo. Pomorske karte so bile brez prave vrednosti, ladijski instrumenti enostavni, jadrnice brez sigurnosti in brez odpora napram viharju. Zemljepisje je bilo v povojih, bil je tudi globus nepopoln ter nenatančen. Potrdilo, da je zemlja krogla, je prineslo človeštvu šele Magellanovo objadranje sveta. Drznega pomorščaka je spremljal nekak naravni nagon, ko se je podal v zapadno smer, da bi poiskal otočje Mollukov. Kralj Karl VI. mu je dal na razpologo 5 jadrnic in v celem 265 mož. Ekspedicija je stala kralja 214.190 mark. Dne 15. septembra 1590 je odjadral admiral iz luke San Lucar. V Patagoniji v Južni Ameriki je prvič prezimoval. 14 mesecev za tem, ko se je bil podal na pot, je odkril Magellanov prehod, ki spaja Atlantski in Tihi Ocean. Pri križarenju po morju so bili odkriti Filipinski otoki.

Aprila naslednjega leta je padel admiral v bitki na otoku Matan. Kapitan Janez Sebastijan je prevzel poveljstvo in je nadaljeval jadrnanje okoli sveta. Pristal je na ogromnem otoku Borneo, odkril Molukke, Sunda otočje, Indijski Ocean in otočje Azorov. Tri leta za

tem, odkar so se bili podali pogumni mornarji na pot in prevozili 38.000 morskih milj, so se vrnil na Špansko in izkazali s svojimi odkritji največjo uslugo človeštvu in znanosti.

Nadaljnja objadranja sveta.

Po prvem objadranju sveta so se upali tudi še drugi na to pot. Najslavnejši med temi je J. Cook, priprost kmečki sin, ki je objadral koncem 18. stoletja trikrat zemljo. Od 1768—1771 se je peljal v zapadni smeri in je odkril na tej poti mnogo otokov v Tihem Oceanu in vzhodno obal Avstralije. Na tej poti mu je že mnogo koristila takratna najnovejša iznajdba, ki je omogočila potem zvezd določiti zemljepisno dolžino na odprtem morju. Le temu odkritju gre zahvala, da je bil pred Cookom tolikokrat eden in isti otok večkrat odkrit od raznih oseb in za njim pa se ta napaka ni več dogajala.

Cookovo drugo objadranje sveta je tudi trpelo 3 leta od 1772—1775. Tokrat se je peljal okoli zemlje od zapada proti vzhodu. Da bi se izognil nevarnim vetrovom, je moral kreniti proti jugu in je zašel v bližino morja krog južnega tečaja. Sedaj je začel iskati veliko južno suho zemljo, ki je obsegala na tedanji karti celi južni del zemeljske oble.

Ko je bil ubit Cook 1779 med tretjo vožnjo okoli sveta na Havajskih otokih od domačinov, je še bilo 7% sveta neodkrita. Raziskati teh 7%, je bil cilj Cookovih naslednikov.

Cookovi nasledniki.

Potovanje okoli sveta je napravila ruska ladja »Rurik« v letih 1815—1818. Kapetan te ladje je bil sin nemškega pesnika Kotzebue. Tudi znameniti nemški pesnik Adalbert Chamisso se je udeležil tega potovanja. Od leta 1838 do 1840 je jadrnil okoli sveta Framoz S. C. Dumont d'Urville na ladji »L' Astrolabe«. Med leti 1839—1843 se je vozil okoli sveta angleški raziskovalec J. C. Ross z ladjama: »Erebus« in »Terror«. Ross je prvi dokazal, da je krog južnega tečaja trda zemlja.

Parniki in letala.

Vsa našeta objadranja so trpela skoraj zmiraj tri leta in še več. Ta doba se je znatno skrajšala ter zboljšala, ko sta bila predana prometu parnik in železnica. Pa še vedno je trajala vožnja okoli sveta več tednov, da mesecev. L. 1889 se je posrečilo njujorški časnikarici Nellie Ply, da je rabila za vožnjo okoli sveta le 72 dni, 6 ur in 10 minut. L. 1913 je zmogel isto pot ameriški gledališki ravnatelj John Henry v 35 dneh, 21 urah in 36 minutah.

Poleta okoli sveta so se lotili prvič leta 1924. Ameriška bojna letala so letela okoli sveta 145 dni. Polet sam brez pristankov je trajal komaj 7 dni.

L. 1928 so začeli gledati poletov krog sveta rekordi. John Henry Mears je rabil v letalu krog sveta v omenjenem letu 23 dni, 15 ur in 21 minut. Leto pozneje je letel »Groff Zeppelin« okoli sveta 20 dni in 4 ure. In najnovejša rekorderja Post in Gatty sta porabila za pot okoli sveta 8 dni, 15 ur in 51 minut.

Gladbeck v Nemčiji. »Slovenskemu Gospodarju« sporočamo Slovenci, ki se nahajamo na Nemškem, prav lepe pozdrave. Ta list mi prav radi, pridno in pazljivo beremo, oskrbuje nam ga Društvo sv. Barbare v Gladbecku. — Zapustil nas je podkonzul g. Vođušek, ki smo ga vsi jako čislali, ker smo se mogli z njim razgovarjati v mili naši materinščini. Njegov namestnik je tudi prav dober gospod, kar se pa tiče razgovora, so težave za tistega, ki srbskega jezika ne zna. Kar se tiče vrnitve v domovino, so v tem oziru težave. Plačevali smo prispevke zavarovanja za starost. Sedaj manjka nekaterim nekaj mesecev ali leto, morajo torej počakati tako dolgo časa, da dobijo pokojnino. Vsem prijateljem po zelenem Štajerskem naše najlepše pozdrave!

Šminklavž pri Slovenjgradcu. Dne 1. julija t. l. je prišla iz Uršelske gore čez našo župnijo strašna nevihta s točo, ki je osmerim posestnikom v dolini potoka Kolariča vse pobila. — Udarila pa je tudi strela, in sicer pri kmetu pd. Prijolu v Vodrižu. Bila pa je le vodena strela in ni vžgala. Strela je vdrla v družinsko sobo, ožgala nekoliko gospodinjjo, dekle pa, ki je držala na krilu gospodarjevo eno leto staro deklico, kakor tudi otroke je vrgla na tla in omamila. Vendar se je posrečilo čez dalje časa obe osebi spraviti k zavesti. Pripomniti je še, da je strela gospodinjji, ki je imela coklje na nogah, od cokelj kos lesa odtrgala, sicer pa se gospodinjji ni nič hudlega zgodilo. Bila je to velika sreča v nesreči. Bog nas varuj hudega vremena! — Dne 24. junija se je v naš mali župniji sveta birma prav lepo izvršila; birmanih je bilo 45 otrok.

Trbnje. Zaključek šolskega leta se je letos izvršil pri nas na zelo ganljiv način. Po cerkvenih slovesnostih so se zbrali vsi šolarji z učiteljsvom v šolski sobi, kjer se jim je na kratko podala zgodovina in pomen Vidovega dne in so otroci prav pristrčno zapeli nekatere narodne pesmice. Ker nas šolski upravitelj g. Martin Kranjčič zapuša in stopi v stalni pokoj, so se šolarji solznih oči poslovili od svojega dobrega vzgojitelja ter se mu z lepimi besedami zahvalili za njegovo 11 letno vzorno in trudapolno poučevanje na tej šoli, obetajoč mu, da se ga bodo zmiraj zvalečno spominjali. Tudi g. nadučitelj se je poslovil od svojih učencev z zlatimi nauki, spodbujajoč jih k lepemu življenju. — Učenca I. razreda Jožeta Skutnika, pd. Baurav, je pičil gad v nogo. Plk ni nevaren, ker je bil gad še mlad in so rano domači brez zdravnika sami izlečili. — Slišimo tudi, da se bo trbnjska občina priključila občini Meža pri Dravogradu.

Ribnica na Pohorju. Seno smo spravili letos, ker ni vreme posebno nagajalo, še dokaj urno pod strehe. Po količini sodijo fmetje pridelek večinoma enak lansnemu, razen nekih izjem vsled bolj suhih dni po nekaterih legah, kjer je bila trava bolj redka. Izboljšuje se cesta obojesmerno: od kolodvora Vuhred-Marenberg in Ribnica-Brezno. Spomladi se je dal v promet znaten kos novo zgrajene ravne in trdne ceste za zelo napetim Purgrafovim klancem, ki je izžemal dostej naši vprežni živini toliko znoja. Razen tega se pridno vozi gramoz, se vrše kanalizacije, vkopavajo se stebriči z vklesano številko kilometrov itd. Tudi veliko pobeljenih lesenih stebričev se je zabilo na vseh ovinkih ob cesti v zemljo, ki opozarjajo so-